Klassisk energipolitik

Gid ingen Skieppe engelske Kul mere kommer til Dannemark, før vore Vildmoser, som Kul, ere fortærede paa vore Esser og i andre vore Værksteder.

Således lød det i 1807 fra naturforskeren, embedsmanden og såkaldt justitsråd Carl Gottlob Rafn. Baggrunden var Napoleonskrigene og de tilhørende Englandskrige – i 1807 var København blevet bombarderet, og flåden ranet af briterne. Forinden havde vi gjort os afhængige af stenkulsimport fra miner i England og Skotland, eftersom kul fra midten af 1700-tallet i stadig større stil blev benyttet som energikilde i industrien. Forsøg på at finde indenlandske kulforekomster, der var kommercielt udnytbare, faldt ikke heldigt ud, heller ikke med de ellers velkendte bornholmske brunkulsforekomster. Og med konflikten med briterne blev denne importafhængighed nu et sikkerhedspolitisk problem.

Det var en energipolitisk lektion i vigtigheden af forsyningssikkerhed. I det hele taget giver ufredstider sig ofte udslag i energimangel, også for de ikkekrigsførende lande. 2. verdenskrig, Yom Kippur-krigen i 1973 og den iranske revolution i 1979 gav eksempelvis anledning til direkte importproblemer eller kraftige prisstigninger. Og i 1970'erne havde Danmark igen formået at gøre sig afhængig af importeret energi, denne gang olie.

Mens disse linjer skrives, er der opstået krig i Ukraine. Europa er dybt afhængig af import af russisk naturgas, og det gælder også Danmark p.t., skønt vi ellers plejer at kunne forsyne os selv vha. Nordsøen. Men Thyrafeltet, som gassen strømmer igennem, er under forsinket genopbygning, og gasledningen Baltic Pipe, der skal føre norsk gas hen over Danmark og videre til Polen, er også forsinket. Sidstnævnte projekt fik underkendt sin miljøtilladelse af et klagenævn på grund af utilstrækkelig belysning af forholdene for beskyttede dyrearter.

Heldigvis er Danmark langt med omstillingen mod vedvarende energi. Ud over andre fordele indebærer indenlandsk kapacitet inden for f.eks. biogas, sol og vind en uafhængighed af import. Det er det klassiske energipolitiske hensyn.

Nu kan Europas politikere så blive mindet om det hensyn i tidens tragedie. Forsyningssikkerhed er i høj grad, hvilke alternativer vi har, hvis de sædvanlige forsyningskilder stopper. Hvilket alternativ har vi til gassen i industrien, til boliger, til elproduktion? Har vi husket at bevare gamle kulkraftværker og a-kraftværker funktionsduelige, indtil vedvarende energi helt kan tage over? Har vi tilstrækkeligt med fyldte gaslagre til at imødegå pludselige forsyningssvigt?

Svaret på disse spørgsmål er i al for stort omfang nej. Beredskab er vigtigt, også når det går godt.

Af Bent Ole Gram Mortensen, professor